

Nagykun Kulturális Információs Pont nyílt Túrkevén

Egy évtizedes terv vált valóra, hiszen a *Túrkevei Kulturális Egyesület* február végén a Széchenyi u. 3. sz. épületet megkapta használatra Túrkeve város Önkormányzatától, amelyben bemutathatják és népszerűsíthetik a nagykunság szellemi és tárgyi értékeit. Nagy

Dr. Örsi Julianna,
a *túrkevei Kulturális Egyesület* elnöke
Fotó: Forgács Éva

szükség van erre, hiszen a nemzeti, ezen belül a nagykunsági kultúra képviselői (népművészek, képzőművészek,

néprajzos-történész szakemberek, hagyományörző civil szervezetek) küldetése, hogy dolgozzanak a magyar vidék kulturális fenntartható fejlődésért, nemzeti sajátosságaink megőrzéséért. Nem kisebb felelősség hárul az iskolákra, a tanárookra, minthogy az új nemzedék szemléletébe is beágyazódjanak a hagyományokra épülő, megújulásra alkalmas nemzeti értékek, és aktivitásra serkentse a fiatalokat. Ezen a téren nagy lépés, hogy városunkban 2020. június 30-án megnyílt a *KUNIKUM – Nagykunsági Kulturális Információs Pont* bemutatótermében egy népművészeti kiállítás.

No, de hát mit is jelent a mostani kezdeményezés, honnan származik a név? *KUNIKUM*. A szó kitalálója Gyárfás István, aki a Jász kunok történetének, elhivatott kutatója, mindezidáig a legrezsletesebb leírója. A négy kötetes munka 1883-85-ben jelent meg először. A történész az egyik írásában javasolta, hogy legyünk büszkéek a kunikumokra, azaz mind arra, amit a kunok évszázadokon át alkottak, ami jellemző a kultúrájukra, amit őseik letről hoztak, ami a letelepedésük utáni életüket, tárgyi és szellemi kultúrájukat jellemzik.

A tárlatot *dr. Csonka Takács Eszter* néprajzkutató, az UNESCO Magyar Nemzeti Bizottság Szellemi Kulturális Örökség Szakbizottság elnöke, a szentendrei Szabadtéri Néprajzi Múzeum Szellemi Kulturális Örökség Igazgató-

ság vezetője nyitotta meg. A rendezvényt – melyet a koronavírus veszélye miatt a Madarász Károly Művelődési Intézményben tartották nagyszámú közönség jelenlétében – megtisztelte köszöntőjével *Hubai Imre*, a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Közgyűlés elnö-

Hubai Imre,
a megyei közgyűlés elnöke
köszönti a résztvevőket
Fotó: Forgács Éva

ke, *Sallai Róbert* polgármester, és több képviselő. Köszöntőjükben méltatták az újszerű kezdeményezést. Eljöttek, és munkájukat bemutatásra átadták a Nagykunságon és környékén élő, alkotó népművészek, mintegy 46-an. Szép példája ez a Nagykunság együttműködésének, és kiválóan reprezentálja kulturális értékeinket. Bízunk benne, hogy a megjelent helyi és vidéki érdeklődők hírért viszik a *KUNIKUM* bemutatóhely és információs pontban látható kiállításoknak, és az Egyesület által kínált szolgáltatásokat is igénybe veszik a helyi és a városunkba látogató vendégek, turisták. Míg a most kiállító alkotók többségében a felnőtt generáció képviselői (köztük *Luka Lajos*, a Népművészet mestere, a *Népi díszítőművészeti Kör* és mások), de kiállítóként ott van közöttük *Fias Tamás* középiskolás, fizes-tanuló is. A műsort is fiatalok szolgáltatták.

A *Kunikum* épülete

Fotó: Forgács Éva

Simon Éva, dr. Örsi Julianna, dr. Csonka Takács Eszter, Hubai Imre és Sallai Róbert

Fotó: Forgács Éva

Az Egres Kiss Lajos Néptáncgyűttes táncosai

Fotó: Forgács Éva

A megnyitó közönsége

Fotó: Forgács Éva

Fellépett Simon Éva népdalénekes, középiskolás, aki már több országos elismerésben részesült, valamint az Egres Kiss Lajos Néptáncgyűttes fiatal csoportja.

A kiállító művészek és helyi értékteremtők, akik művei most láthatók:

Andrási Mihály fajaragó, népi iparművész (Karcag), **Andrásiné Peszeki Ágnes** mézeskalácskészítő (Karcag), **Balogh Károlyné** szalmafonó (Kisújszállás), **Beklen Alapítvány** könyvkiadó (Türkeve), **Bán Andrea** gyöngyfűző (Törökszentmiklós), **Bozsó Sándorné** hímző (Kunmadaras), **Czupp Pál** fajaragó, népi iparművész (Kunhegyes), **Dékányné Madarász Piroska** (Türkeve), **De-recskei Magdolna** fazekas (Mezőtúr), **Fejesné Koppány Gabriella** csipkeverő, népi iparművész (Karcag), **Fias Gáborné** varrónő (Türkeve), **Fias Tamás** fazekas (Türkeve), **Horváth Tibor** bőrműves, a Népművészet mestere (Tiszafüred), **Horváth Tiborné** bőrműves, népi iparművész (Tiszafüred), **Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Tudományos Egyesület** könyvkiadó (Szolnok), **Kerepesi János** szarufaragó (Kunmadaras), **Kevi Kenyér Kft.** (Türkeve), **Kevi Perc Kft.** (Türkeve), **Kun Kézmű Kör** (Kunhegyes), **Kurilla Tibor** (Türkeve), **Luka Lajos** vesszőfonó, a Népművészet Mestere (Türkeve), **Majláth Antalné** hímző (Kisújszállás), **Máté-hús Kft.** (Türkeve), **Moldvai Katalin** szövő (Karcag), **Moldvai Tamás** fajaragó (Karcag), **Nagy István** fajaragó (Kisújszállás), **Nagy Istvánné** hímző, szakkörvezető (Türkeve), **Nagykun Népművészek Egyesülete** (Karcag), **Nagyné Török Zsóka** fazekas, népi iparművész (Tiszafüred), **Nagy-Pálné Pádár Ágnes** hímző, népi iparművész (Karcag), **Pardi Józsefné** hímző (Kisújszállás), **Pádár Istvánné** hímző (Karcag), **Pápai Istvánné** hímző, szakkörvezető (Kisújszállás), **Somogyi Ferencné** hímző (Kisújszállás), **Sudár Anett** fazekas (Türkeve), **Szabó Mihály** cserépkályha-készítő, népi iparművész (Karcag), **Szarka Andrásné** csipkeverő (Karcag), **Szücs Imre** fazekas, a Népművészet Mestere (Tiszafüred), **Szücs Imréné** fazekas, népi iparművész (Tiszafüred), **Szücs Andrea** fazekas népi iparművész, a Népművészet Ifjú Mestere (Tiszafüred), **Szücs Judit** fazekas népi iparművész (Tiszafüred), **Takács Andrásné** varrónő (Türkeve), **Takács Béláné** hímző (Türkeve), **Tóth István** műkovács, népi iparművész (Karcag), **Türkevei Kulturális Egyesület** könyvkiadó (Türkeve), (folytatás a 18. oldalon)

(folytatás a 17. oldalról)

Tyukodi Lászlóné gyöngyfűző (Karcag), **Tyukodi László** fafaragó (Karcag), **Vígh Mihályné** házi sütemény készítő (Túrkeve).

A Túrkevei Kulturális Egyesület további sikeres pályázatok reményében folytatja a kapott épület felújítását, és fiataloknak kezűgyességi foglalkozásokat tart az alkotók bevonásával a következő tanévben. E programban szakmai együttműködő partnerek a Jász-Nagy-

együttműködési megállapodás kötött 9 intézménnyel (iskolák, művelődési intézmények, református egyház, gyógyfürdő) és civil szervezettel.

Végezetül álljon itt azon segítők sora, akik anyagilag vagy önkéntes munkával támogatták a KUNIKUM - Nagykunsági Kulturális Információs Pont létesítését, megnyitását:

Túrkeve Város Önkormányzata, Bakos Viktor, Bartha József, Bartha Sándor, Bán Andrea Ph.D.-hallgató, Crow-

Túrkevei értékek a kiállításban

Fotó: Forgács Éva

kun-Szolnok Megyei Népművészeti Egyesület (Szolnok), a Nagykunsági Népművészek Egyesülete (Karcag), a Kézműves Örökség Egyesület (Törökszentmiklós), a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Tudományos Egyesület (Szolnok) és a helyi állami, egyházi iskolák. További érdeklődők esetében más korosztály részére is sor kerül tanfolyam indítására. A helyi kiadású könyvkiadatok is újabakkal gyarapodnak.

Az Egyesület a kiállítóhely állandó nyitva tartásához a munkaügyi központ támogatásával egy fiataalt alkalmaz. **A információ-szolgáltatás minden nap 8-12, 14-18 óra között működik. Ugyanezen időben a Nagykunsági értékek című kiállítás is megtekinthető szeptember 30-ig. Érdeklődni lehet: Széchenyi u. 3. sz alatt előzetes telefonnyergetéssel: 06-30/938-3777.**

A kezdeményezés folytatását 7 település (Bereksfürdő, Karcag, Kisújszállás, Kunhegyes, Kunmadaras, Kunszentmárton, Túrkeve) polgármestere és a Nagykun Hagyományörző Társulás támogatásával biztatta, valamint

Security Kft, Eperjesi István, Háztartási bolt, Herczegh József, Hopka Lajosné, Kántor Lajos képviselő, dr. S. Kovács Ilona néprajzkutató, Kurilla Tibor, Luka Lajos, Luka Lajosné, Muka Ilona, Nagy Adorján, Nagy Istvánné, Nagy Sándorné, Nagykun Hagyományörző Társulás, Nemzeti Együttműködési Alap, dr. Órsi Julianna néprajzkutató, Pápai Károly, Simon József, Szabó László, ifj. Szabó László, Szabó Lászlóné, Szabó Petra, Szám-Ügy Kft, Talamasz Csaba, dr. Thodory Zsolt képviselő, Tűzoltó Egyesület, WAVE COM.

A mostani kezdeményezés ennek a küldetésnek a felvállalását jelenti. A KUNIKUM hívó szó a Nagykunságon és környékén élők számára. *Mutassuk be térségi értékeinket, legyenek azok népművészeti, művészeti, gasztronómiai, hagyományörző vagy éppen hagyományteremtő tevékenységek. Őrizzük és folytassuk azokat!*

Dr. habil. Órsi Julianna
néprajzkutató, a Túrkevei
Kulturális Egyesület elnöke

EMLÉKEINK SUBLÓTJÁBÓL Guinness Rekordok Könyvébe illő memóriaképesség

Élt egyszer egy Bak Sándor (1811–1866) nevezetű takács Kiskunlacházán, aki nem is a mesterségével foglalkozott leginkább, hanem a Bibliát bújtá állandóan, aminek aztán az lett az eredménye, hogy betéve tudta a teljes Ó- és Újszövetséget. Olyannyira, hogy ha megjelöltek bárhol egy szót vagy mondatot, képes volt folytatni a Szentírás szövegét.

Minderről Vörös János (1811–1865) nagyiszteletes számolt be utódjának, Könyves Tóth Kálmánnak (1837–1924), amikor átadta a szolgálatát az újonnan megválasztott lelkésznek 1866-ban. Panaszosan szólt a kivételes adottságú mesteremberről, mert akárhányszor csak találkozott vele, Bak Sándor mindig a Szentírásból idézett, s kérlelte a lelkészt, hogy ezt meg azt a tételt magyarázza meg neki.

Könyves Tóth Kálmán, hogy megbizonyosodjék e képességről, egyszer magához hívatta a takácsot, és vagy harminc kijegyzetelt szövegrészre kérdezett rá. S ez az egyszerű ember a harminc helyből nem tévesztett el egyetlen egyet sem. Egyszer azonban nem a kérdezett verset folytatta, s ekkor a lelkész azt hitte, hogy most sikerült megfognia. De csalatkoznia kellett, mert Bak Sándor így válaszolt: „Mindjárt, kérem alássan, előre kezdem két verssel, mert az is hozzá tartozik.”

Mindezekről Könyves Tóth Kálmán számolt be a Vasárnapi Újság 1872/26. számában hozzátéve, hogy *távol áll tőlem minden nagyítás, s állításomat egy egész város lakossága igazolhatná.*

Bak Sándor egyébként 1811. december 19-én született Kiskunlacházán, és hunyt el 1866. szeptember 27-én. 1833. november 20-án vette feleségül Bakó Erzsébetet (1813–1849), akitől hét gyermeke született. A gyerekek közül csak négyen érték meg a felnőttkort, akikről nem szól a fáma, hogy öröklték volna-e apjuk szellemi képességét.

Dr. Babós Lajos
helytörténeti kutató